

ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นสมัยใหม่แก่สังคมอินเดียของราชาราม โมहन รอย

The Strategies for Marking of Modernization to Indian Society of RajaRam Mohun Roy

วาริรัฐ สัจวงศ์, แदनวิชัย สายรักษา, ประสาทพร สิกงพลี ปัญญา เสนาเวียง และสมใจ จอมหงษ์

Warirat Sangwong, Danwichai Sairaksa, Prasartporn Sikongplee, Panya Senawiang, and Somjai Jomhong

^{1,3} นักวิชาการอิสระ

^{2,4} อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

⁵ อาจารย์คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

^{1,3} Independent scholar, Thailand

^{2,4} Faculty of Humanity and Social Science, Rajabhat Mahasarakham University, Thailand

Faculty of Management Sciences, Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand

E-mail: Wareerat.sangwong@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0002-4098-174X>

E-mail: dr.dan2012@hotmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0953-4629>

E-mail: prasartpornsikongphli@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0005-8268-2520>

Corresponding author E-mail: pywisdom@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2432-5761>

E-mail: somjai199@hotmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0002-0394-2549>

Received 19/07/2023

Revised 08/08/2023

Accepted 12/08/2023

บทคัดย่อ

ราชาราม โมहन รอย (RajaRam Mohan Roy) เกิดเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม ค.ศ. 1772 สังกัตวรรณะพราหมณ์ ในเมืองเมอร์ชิตาบัดในรัฐเบงกอล ประเทศอินเดีย ผลงานของราชาราม โมहन รอยนั้นมีมากมายทั้งที่เป็นงานเขียน และผลที่เกิดจากการต่อสู้เพื่อปฏิรูปสังคมอินเดีย นอกจากนี้รอยได้ก่อตั้งอาตมียสภาขึ้นเพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างคนในศาสนา บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) ศึกษาปรัชญาสังคมของราชาราม โมहन รอย 2) ศึกษายุทธศาสตร์การฟื้นฟูสังคมและสร้างเป็นสมัยใหม่แก่สังคมอินเดียของราชาราม โมहन รอย ผู้ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นบิดาแห่งอินเดียสมัยใหม่ โดยใช้วิธีการศึกษาหนังสือ ตำรา เอกสารที่เกี่ยวข้อง แล้ววิเคราะห์ สังเคราะห์ เรียบเรียงด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ จากการศึกษาพบว่า (1) แก่นแกนปรัชญาสังคมของราชาราม โมहन รอยพัฒนาบนพื้นฐานแนวคิดเอกนิยมและปรัชญาตะวันตก ความเป็นเอกนิยมนั้นคือสังคมสามารถเป็นหนึ่งโดยไม่มีชนชั้นวรรณะได้ ส่วนปรัชญาตะวันตกนั้นพัฒนาบนพื้นฐานเหตุผลนิยมและความเป็นมนุษยนิยม รอยได้ใช้เหตุผลนิยมเป็นเครื่องมือในการวิพากษ์หลักการทางศาสนาที่ไม่สามารถอธิบายได้ด้วยเหตุผล ส่วนความเป็นมนุษยนิยมนั้นรอยได้หยิบยืมมาจากหลักคำสอนของศาสนาคริสต์ ระบบวรรณะเป็นปัญหาพื้นฐานทางภววิทยาทางสังคมอินเดีย ดังนั้น หลักเอกนิยมและมนุษยนิยมนั้นจึงแก้ปัญหาในเชิงทฤษฎีทางสังคมในอินเดียสมัยฟื้นฟูได้ และสิ่งสำคัญที่สุดในทางสังคมคือ เสรีภาพในการพูดผ่านช่องทางวารสารและสมาคมพรหมสมาช (2) นอกจากนี้ ราชาราม โมहन รอยได้วางยุทธศาสตร์สำคัญแก่สังคมอินเดีย 4 ด้าน ได้แก่ ยุทธศาสตร์ด้านศาสนา ยุทธศาสตร์ด้านการศึกษา ยุทธศาสตร์ด้านการเมือง และยุทธศาสตร์ด้านสังคม ยุทธศาสตร์ทั้งหมดสร้างขึ้นด้วยกระบวนการวิพากษ์ด้วยเหตุผลนิยมผสมผสานกับหลักมนุษยนิยมและ

[799]

Citation:

วาริรัฐ สัจวงศ์, แदनวิชัย สายรักษา, ประสาทพร สิกงพลี และปัญญา เสนาเวียง และสมใจ จอมหงษ์. (2566). ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นสมัยใหม่แก่สังคมอินเดียของราชาราม โมहन รอย. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (5), 799-810

Sangwong, W., Sairaksa, D., Sikongplee, P., Senawiang, P., & Jomhong, S. (2023). The Strategies for Marking of Modernization to Indian Society of RajaRam Mohun Roy. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (5), 799-810; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2023.281>

.....
ประโยชน์นิยมแบบตะวันตก ในทัศนะของรอยการศึกษาคือเป็นเครื่องชี้วัดพื้นฐานด้านการพัฒนาสังคม รอยจึงได้เริ่มต้นด้วยการปักหมุดหมายด้านการศึกษาด้วยการเพิ่มแนวคิดปฏิบัตินิยมในปรัชญาการศึกษาแทนที่จิตนิยม เพิ่มความรู้วิทยาศาสตร์สมัยใหม่ในหลักสูตรการศึกษา และใช้กระบวนการตีความเพื่อสร้างความหมายใหม่ในหลักการสำคัญทางศาสนาเพื่อสร้างระเบียบใหม่แก่สังคมเพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับความเชื่อทางศาสนาและพิธีกรรมที่เป็นรากเหง้าของปัญหาสังคม

คำสำคัญ: ยุทธศาสตร์; ความทันสมัย; ปรัชญาสังคม; ราชาราม โมहन รอย

Abstract

RajaRam Mohan Roy was born on May 22, 1772, belonging to the Brahmin caste in the city of Mercedabad in the state of Bengal, India. The works of RajaRam Mohan Roy are many, both in writing and in their struggle for Hindu social reform. In addition, Roy founded the Spiritual Council to create understanding between religious people. There are two objectives of this article 1) to study the social philosophy of RajaRam Mohun Roy and 2) to study strategies for reviving and reconstructing Indian modernization of Rajaram Mohun Roy who was the father of modern India which used to study textbooks and related documents that analyze synthesize and compose by descriptive analysis. The study found that (1) the essence of the social philosophy of RajaRam Mohun Roy was developed based on monism and Eastern philosophy. Monism is that society can be one without the caste but Eastern philosophy developed based on rationalism and humanism. Roy has used reason as a tool to critique religious principles that cannot be explained by reason and the standpoint of Humanism, Roy borrowed this from Christian doctrine. The caste system is a fundamental problem in Indian social ontology therefore monism and humanism were able to solve social theoretical problems in India during the revival. The significance of social is freedom of speech through journals and the Brahmo Samaj association. In addition, (2) RajaRam Mohun Roy laid down important Strategies for Indian society, religious educational political, and social Strategies. All of Strategy is built based on a process of critical rationalism combined with Western humanism and utilitarianism. In Roy's perspective, education is a fundamental indicator of social development. So, Roy began with a pinpoint in education by adding pragmatism to educational philosophy instead of Idealism, adding knowledge of modern science to the course of study, and using the process of interpretation to create new meanings in religious principles to create a new social order to solve the problems of religious beliefs and rituals they are at the root of social problems.

Keywords: Strategy; Modernization; Social Philosophy; RajaRam Mohun Roy

[800]

Citation:

วารัฐ สัจวงศ์, แคนวิชย์ สายรักษา, ประสาทพร สิงห์ และปัญญา เสนาเวียง และสมใจ จอมหงษ์. (2566). ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นสมัยใหม่แก่สังคมอินเดียของราชาราม โมहन รอย. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (5), 799-810

Sangwong, W., Sairaksa, D., Sikongplee, P., Senawiang, P., & Jomhong, S. (2023). The Strategies for Marking of Modernization to Indian Society of RajaRam Mohun Roy. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (5), 799-810; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2023.281>

บทนำ

ระบบวรรณะเป็นปัญหาภววิทยาทางสังคมอินเดียมาอย่างช้านานและดำรงอยู่ตราប់ปัจจุบันเพราะระบบวรรณะนั้นมีผลโดยตรงต่อทุกคนในสังคมอินเดีย ในคัมภีร์พระเวทอธิบายไว้ว่า วรรณะนั้นมี 4 ได้แก่ พราหมณ์ กษัตริย์ แพศย์และศูทร (สุนทร ฌ รังสี, 2545) คนในวรรณะนั้นถูกสร้างจากส่วนต่าง ๆ ของพระพรหม คือ พราหมณ์ถูกสร้างจากส่วนที่อยู่บนสุด คือส่วนที่เป็นปากของพรหม กษัตริย์ถูกสร้างจากส่วนที่เป็นแขน ไวศยะหรือแพศย์ถูกสร้างจากส่วนสะโพกและศูทรถูกสร้างจากส่วนที่ต่ำสุดคือเท้า (ปริชา ช่างขวัญยืน, 2524) ซึ่งทั้งหมดเป็นการขยายความคัมภีร์ฤคเวท ปुरुชศุกตะ ซึ่งได้พรรณนาถึงการสร้างมนุษย์โดยพระเป็นเจ้า และสร้างให้มนุษย์มีหน้าที่แตกต่างกัน พราหมณ์นั้นมีหน้าที่สั่งสอนหลักปฏิบัติของศาสนา และรับทาน กษัตริย์มีหน้าที่ปกป้องพื้นที่ ปกป้องประชาชนและทำหน้าที่ให้ทาน แพศย์มีหน้าที่เลี้ยงสัตว์ ทำกสิกรรม ค่าขายและให้ทาน ส่วนศูทรมีหน้าที่รับใช้กลุ่มคนทั้ง 3 นั้น (ปริชา ช่างขวัญยืน, 2529) แม้ว่าระบบวรรณะจะถูกมองว่า สร้างความไม่เท่าเทียม แต่สำหรับศาสนาฮินดูคำอธิบายเช่นนี้เป็นความจริงสูงสุด (Absolute truth) มีความศักดิ์เด็ดขาด ไม่มีใครสามารถล้มล้างได้ เพราะทั้งหมดล้วนมาจากพระวณะแห่งพระเจ้า เป็นพระประสงค์แห่งพระเจ้า ที่จะให้คนเหล่านั้นมีหน้าที่แตกต่างกันไป ขณะเดียวกันระบบวรรณะก็สร้างปัญหาเชิงโครงสร้างทางสังคมขึ้นมาอย่างเลี่ยงไม่ได้ ดังจะเห็นได้จากคนที่อยู่ต่ำสุดในระบบวรรณะไม่สามารถพัฒนาตนเองเลยภายใต้การดำรงอยู่ของระบบวรรณะ เหนือสิ่งอื่นใดภววิทยาสังคม คือระบบวรรณะนี้ถูกทำลาย ได้แย่งมาทุกยุคสมัย เกิดการต่อสู้เพื่อนำไปสู่การล้มล้างระบบวรรณะมาอย่างยาวนานในประวัติศาสตร์ ข้อเสนอเรื่องสังฆะในพระพุทธศาสนาที่คนในวรรณะสามารถบวชได้อย่างเท่าเทียมเป็นตัวอย่างที่ดีเชิงระบบสังคมในสมัยโบราณ แต่ระบบวรรณะก็ยังดำรงอยู่ต่อมาอย่างยาวนานด้วยอิทธิพลของศาสนาฮินดูและความเสื่อมถอยของพระพุทธศาสนาหลังพุทธปรินิพพาน จนกระทั่งถึงยุคที่นักล่าอาณานิคมได้เข้าไปสู่อินเดียในราว ค.ศ.1600 ระบบวรรณะจึงถูกนำมาพิจารณาอย่างจริงจังในฐานะเครื่องมือกดขี่ความเป็นมนุษย์ในนามศาสนา ซึ่งเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างที่กำลังได้รับความสนใจและมีการถกเถียงกันอยู่อย่างแพร่หลายในสังคมตะวันตก ในฐานะปัญหาทางประวัติศาสตร์พื้นฐานสำคัญในยุคมืด (Dark age) ในอินเดีย บทความนี้ต้องการศึกษาปรัชญาของนักปฏิรูปศาสนาและสังคมชื่อราชาราม โมहन รอย ในฐานะผู้วางรากฐานทางความคิดและการต่อสู้กับระบบวรรณะอย่างจริงจังและเป็นแบบอย่างแก่นักปฏิรูปสังคมรุ่นต่อมา อินเดียได้ก้าวเข้าสู่ความเป็นสมัยใหม่ด้วยยุทธศาสตร์การวางรากฐานทางสังคมที่สำคัญของนักปรัชญาท่านนี้ (ปัญญา เสนาเวียง, 2560ก; ปัญญา เสนาเวียง, 2560ข).

ชีวประวัติราชาราม โมहन รอย

ราชาราม โมहन รอย (RajaRam Mohan Roy) เกิดเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม ค.ศ. 1772 สังกัตวรรณะพราหมณ์ ในเมืองเมอร์ชิตาบัดในรัฐเบงกอล ประเทศอินเดีย ตระกูลบิดาของท่านนับถือลัทธิไวชณพนิกาย ส่วนตระกูลฝ่ายมารดานับถือไศวนิกาย ซึ่งทั้งสองนิกายสังกัดศาสนาฮินดู ทว่ากลับไม่ค่อยลงรอยกันเท่าใดนัก รอยได้รับการศึกษาเบื้องต้นในเมืองต้นในหมู่บ้านของท่าน และได้เรียนภาษาอารบิก ภาษาเปอร์เซียและปรัชญาของนักคิดเปอร์เซียในเมืองปัญนะ ซึ่งเป็นศูนย์กลางความรู้และวัฒนธรรมมุสลิมในขณะนั้น และในที่นี่เองรอยได้มีโอกาสศึกษาของยูคลิดและอาริสโตเติล (Schouten, P.J., 2008) และโดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ

[801]

Citation:

วารัฐ ส้วงศ์, แคนวิชัย สาอรัชชา, ประสาทพร สิงทผลี และปัญญา เสนาเวียง และจอมพงษ์. (2566). ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นสมัยใหม่แก่สังคมอินเดียของราชาราม โมहन รอย. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (5), 799-810

Sangwong, W., Sairaksa, D., Sikongplee, P., Senawiang, P., & Jomhong, S. (2023). The Strategies for Marking of Modernization to Indian Society of RajaRam

Mohun Roy. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (5), 799-810; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2023.281>

ปรัชญาซูฟี (Sarkar, C.H., 1914) จากนั้นท่านได้เรียนปรัชญาฮินดูในเมืองพาราณสีซึ่งเป็นศูนย์กลางการศึกษา ปรัชญาและศาสนาฮินดู ในที่นั่นเองท่านได้ศึกษาพระเวท อุปนิษัท อย่างจริงจังและโดยเฉพาะอย่างยิ่ง รอยชื่นชอบปรัชญาอโหวตะ เวทานตะของท่านตั้งกรอาจารย์เป็นพิเศษ แต่เมื่อท่านได้ศึกษาอย่างลึกซึ้งกลับพบว่า คำสอนเรื่องการบูชาเทวรูปและพิธีกรรมการบูชาศุภพรหมันในทางศาสนาหลายอย่างเป็นรากเหง้าแห่งความชั่วร้ายที่แพร่ขยายในสังคมฮินดู (Ghose, C.J., 1901) ซึ่งการค้นพบนี้เองเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญในการเสนอทัศนะทางปรัชญาของท่านในเวลาต่อมา

ผลงานของราชาราม โมहन รอยนั้นมีมากมายทั้งที่เป็นงานเขียน และผลที่เกิดจากการต่อสู้เพื่อปฏิรูปสังคมฮินดู ผลงานที่เป็นงานเขียนนั้นรอยได้เขียนหนังสือ 2 เล่มได้แก่ Tuhfat-ul-Muwahhidin (ซึ่งในบทความนี้ใช้ชื่อย่อว่า TM) และ Percept of Jesus (ซึ่งใช้อักษรย่อว่า PJ) รอยยังได้แปลอุปนิษัทอีก 5 อุปนิษัท คือ มุณฑกะ เกนะ กณะ มณฑทุกยะ และอีสะ เพื่อสื่อสารและสร้างความเข้าใจแก่คนนอกศาสนา ซึ่งกำลังคุกคามศาสนาฮินดูอย่างหนัก คนเหล่านี้เข้ามาพร้อมกับลัทธิล่าอาณานิคมที่กำลังขยายตัวไปทั่วโลก และที่สำคัญกว่านั้นคือ รอยได้ก่อตั้งอาตมียสภาขึ้นเพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างคนในศาสนา ตลอดจนจัดทำวารสารรายสัปดาห์ ชื่อมิรัล อัล อัคห์บาร์ (Miral-al-Akhbar) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการกระจายความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ วรรณกรรมและความรู้ด้านการเมืองแก่ประชาชนและผู้สนใจทั่วไป (Sarkar, C.H., 1914) ราชาราม โมहन รอย ได้เสียชีวิตในวันที่ 27 กันยายน ค.ศ. 1833 อายุ 61 ปี คงเหลือเพียงคุณูปการที่ยิ่งใหญ่ของรอยที่มีต่อสังคมอินเดียดังจะได้ศึกษาต่อไป

สภาพปัญหาในสังคมอินเดีย

สภาพสังคมในยุคมืดในตะวันตกและในอินเดียนั้นแตกต่างกัน ในตะวันตกนั้นปัญหาพื้นฐานเกิดในบริบทอภิปรัชญา คือวิกฤตศรัทธาต่อพระเจ้าเป็นเจ้าในศาสนา ซึ่งถูกทำให้คลี่คลายโดยการขับเคลื่อนจากขบวนการพัฒนาปัญญาตะวันตก (Enlightenment Movement) ทว่าในอินเดียนั้นปัญหาพื้นฐานเกิดจากวิกฤตทางจริยศาสตร์ซึ่งถูกรับรองโดยระบบวรรณะเป็นหลัก ในการรับรู้ของคนนอกวัฒนธรรมฮินดูนั้น ระบบวรรณะเป็นปัญหาที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของอินเดีย ภาพแทนของระบบวรรณะคือสัญญาของการกดขี่และความไม่เท่าเทียมทางสังคม ซึ่งมันนำไปสู่สร้างความรุนแรงและความโหดร้ายรูปแบบอื่น ซึ่งบริบทเช่นนี้ได้รับการแก้ไขแล้วในสังคมตะวันตก ปัญหาเรื่องวรรณะนี้ได้ถูกตั้งคำถามอย่างหนักและเป็นระบบจากคณะบาทหลวงและมิชชันนารี เป็นปัญหาที่นักปรัชญาฮินดูต้องเผชิญจนกระทั่งนักปรัชญาสมัยใหม่ของอินเดีย เช่น มหาตมะ คานธี รพินาถ ฐากูร์ ศรีอรรพินโท อาร์ บี อัมเบ็ดการ์ เป็นต้น ก็ยังต้องตอบปัญหาเหล่านี้อยู่ กล่าวโดยสรุปก็คือภาววิทยาสังคมฮินดูตกอยู่ภายใต้ระบบวรรณะนั่นเอง

นอกจากระบบวรรณะแล้ว ปัญหาที่ราชาราม โมहन รอยได้ประสบโดยตรงคือการประกอบพิธีฮิสตี คือประเพณีนิยมที่แม่มาฮินดูที่ต้องเผาตัวตายบนเชิงตะกอนเผาศพของสามีที่เสียชีวิตไปแล้ว กรณีการประกอบ

พิธีสตีนี้พีสะใภ้ของรอยเองต้องเผาตัวตายตามจากโมหัน รอย พี่ชายของท่าน แม้ว่าคนอินเดียจะมีความเชื่อว่าพิธีสตีนั้นเป็นประเพณีเพราะมีปรากฏทั้งในคัมภีร์ฤคเวทและอาถรรพเวท และปรากฏในคัมภีร์ชั้นรองลงมาอย่างรามายณะและมหาภารตะด้วย (วิสุทธ์ บุชยกุล, 2520) แต่สำหรับราชาราม โมหัน รอยแล้วพิธีสตีนี้เป็นความชั่วร้ายทางศาสนาและต้องล้มล้างยกเลิกไป รอยได้ลุกขึ้นต่อสู้เพื่อให้ยกเลิกพิธีนี้อย่างจริงจังจนนำไปสู่การประกาศยกเลิกโดยบังคับเป็นกฎหมายในปี ค.ศ. 1829 ซึ่งทั้งระบบวรรณะและพิธีสตีนี้ถือว่าเป็นปัญหาภายในที่ทำให้อินเดียขาดการยอมรับจากคนนอกวัฒนธรรมและถูกมองว่า สังคมอินเดียนั้นล้าหลังป่าเถื่อน ปัญหาสุดท้ายที่ราชาราม โมหัน รอยต้องเผชิญคือ ภัยคุกคามจากลัทธิล่าอาณานิคม การล่าอาณานิคมนี้เป็นอันตรายต่อทั้งดินแดนและต่อลัทธิความเชื่อ ซึ่งเป็นปัญหากลางนอก การล่าอาณานิคมเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นไม่เฉพาะแก่อินเดีย แต่เป็นปัญหากับทุกประเทศในเอเชีย รอยได้พยายามแก้ปัญหาคำไม่ยอมรับปรัชญาและวัฒนธรรมอินเดียด้วยการพยายามตีความคัมภีร์พระเวทเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการทางวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ และแนวคิดแบบตะวันตกที่เน้นปัจเจกภาพมากขึ้น รอยเชื่อว่ามันอธิบายได้ด้วยเหตุผล และได้พยายามต่อสู้เพื่อให้ยกเลิกความเชื่ออินเดียดั้งเดิมโดยได้นำวิธีคิดและเหตุผลแบบตะวันตกเข้าสู่วิถีการตีความปรัชญาอินเดีย จนเกิดการปฏิรูปแนวคิด และนำไปสู่การปฏิรูปโครงสร้างทางสังคม รอยจึงเป็นบุคคลสำคัญที่เชื่อมต่อกับอินเดียนยุคฟื้นฟูให้เข้าสู่ความเป็นสมัยใหม่ได้ดังปรากฏจนถึงปัจจุบัน (ซึ่งจะได้ศึกษาเป็นลำดับไป)

ราชาราม โมหัน รอยกับยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นสมัยใหม่แก่อินเดีย

คำว่า ยุทธศาสตร์ มาจากคำว่า ยุทธ หมายถึง การรบ การทำสงคราม และ ศาสตร์ หมายถึง ความรู้ หรือองค์ความรู้ ดังนั้น เมื่อนำคำทั้งสองมารวมกันจึงหมายถึง ความรู้ว่าด้วยการรบ นี่เป็นความหมายเชิงนิรุกติศาสตร์ คำว่ายุทธศาสตร์ในความหมายกว้างกว่านี้คือ ยุทธศาสตร์ หมายถึง ความรู้ว่าด้วยการวางแผนในการรบ รวมตลอดจนกระบวนการในการดำเนินการเพื่อไปสู่เป้าหมาย หรือการวางแผนในการพัฒนา หรือ การวางแผนในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น ยุทธศาสตร์ด้านเศรษฐกิจ (การวางแผนในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ) ยุทธศาสตร์ด้านการศึกษา (การวางแผนในการพัฒนาด้านการศึกษา) ยุทธศาสตร์ด้านการเมือง (การวางแผนในการพัฒนาด้านการเมือง) เป็นต้น ในโลกสมัยใหม่นั้นการพัฒนาประเทศล้วนถูกกำหนดด้วยยุทธศาสตร์ต่าง ๆ มีการเขียนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศขึ้นอย่างเป็นระบบ ทว่ามีเพียงบางประเทศเท่านั้นที่สามารถนำยุทธศาสตร์ที่เขียนไว้ลงสู่ภาคปฏิบัติได้อย่างจริงจังและสามารถนำพาประเทศไปสู่การพัฒนาได้ ซึ่งในหัวข้อนี้ ผู้เขียนได้พยายามวิเคราะห์ สังเคราะห์และเรียบเรียงให้เห็นว่า ราชาราม โมหัน รอยมียุทธศาสตร์เชื่อมต่อกับอินเดียนไปสู่ความเป็นสมัยใหม่อย่างไรบ้าง โดยผู้เขียนได้วิเคราะห์ออกเป็นยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยุทธศาสตร์ด้านศาสนาและความเชื่อ

ความเชื่อในศาสนาอินเดียนั้นถูกสั่นคลอนมาตลอดประวัติศาสตร์การดำรงอยู่ ดังภาพปรากฏว่ามีลัทธิความเชื่อ และศาสนาเกิดขึ้นมากมายในอินเดีย ซึ่งบ่งถึงการขาดเอกภาพทางสังคม ปัญหานี้ได้รับการแก้ไขโดย

นักปรัชญาในแต่ละยุคสมัย ในยุคสมัยของราชาราม โมหัน รอยนั้นปัญหาหลักคือบรรดาข้อโต้แย้งของบาทหลวงและมิชชันนารีในศาสนาคริสต์ รอยได้แก้ไขปัญหานี้โดยใช้หลักเอกเทวนิยมทางศาสนาเป็นแกนหลักในการแก้ปัญหาความเป็นพหุเทวนิยมทางศาสนาของฮินดู และพัฒนาแนวคิดเอกเทวนิยมทางศาสนาไปสู่ความเป็นเอกนิยมทางจริยศาสตร์ แนวคิดเอกเทวนิยมทางศาสนานี้พัฒนาขึ้นจากการศึกษาแนวคิดเอกเทวนิยมของศาสนาฮินดู ศาสนาอิสลามและศาสนาคริสต์ รอยสรุปว่า นирคุณพรหมนั้นมีเพียงหนึ่งเดียว แต่ถูกอธิบายสู่ศุคคุณพรหมไปในแง่มุมต่าง ๆ ส่วนแนวคิดเอกนิยมทางจริยศาสตร์เป็นข้อสรุปที่รอยได้จากการศึกษาคัมภีร์ไบเบิลอย่างจริงจังจนนำมาสู่ข้อสรุปว่า “สิ่งที่พระเยซูได้สอนในไบเบิลนั้นไม่ใช่เรื่องอื่นนอกจากสอนเรื่องจริยศาสตร์” (ปัญญา เสนาเวียง และ วิชัย วัชรเวคะวิชญ์, 2565) ดังนั้นเพื่อทำความเข้าใจโมทัศน์ความเชื่อดังกล่าวรอยจึงได้ใช้กลยุทธ์ (แนวทาง / การดำเนินงาน) ในการสร้างความเข้าใจและแก้ปัญหาดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 การตั้งอาตมียสภาเพื่อใช้เป็นเวทีทางวิชาการทางศาสนาและเป็นกระบอกเสียงในการสร้างความเข้าใจทางศาสนาทั้งระหว่างคนในศาสนาฮินดูด้วยกันเอง ทั้งระหว่างคนฮินดูกับคนนอกศาสนา ราชาราม โมหัน รอยได้ตั้งอาตมียสภาขึ้นในปี ค.ศ. 1815 และพัฒนาเป็นพรหมสมาชในปี ค.ศ. 1828 พรหมสมาชนี้เป็นกลุ่มแรก (Movement) ที่จุดประกายทางปัญญาให้แก่คนอินเดียในยุคฟื้นฟู และวางรากฐานทางปรัชญาให้แก่นักปราชญ์อินเดียสมัยใหม่ สมาคมนี้อิทธิพลอย่างมากในการปฏิรูปสังคมอินเดีย

กลยุทธ์ที่ 2 การสร้างความหมายใหม่ทางศาสนา ราชาราม โมหัน รอย ได้เขียนหนังสือขึ้น 2 เล่มคือ Tuhfat-ul-Muwahhiddin (TM) และ Percept of Jesus (PJ) ในงาน TM รอยได้วิพากษ์ความเชื่อดั้งเดิมเป็นต้นว่า ทุกศาสนามีส่วนที่เป็นความเท็จเหมือนกัน (Pankratz, N.J., 1975) ชีวิตหลังความตายและการทรงเจ้านั้นเป็นการหลอกลวงทางศาสนารูปแบบหนึ่ง เรื่องสวรรค์ – นรกนั้นก็ประติขุกรรมทางศาสนาที่นักบวชและผู้มีอำนาจร่วมกันสร้างขึ้นเท่านั้น (Seal, B., 1949) ส่วนในงาน PJ นั้น รอยสรุปว่า สิ่งที่พระเยซูอธิบายไว้ทั้งหมดในไบเบิลมีเพียงเรื่องความประพฤติของมนุษย์ หากได้มีเรื่องเทววิทยา หรือเรื่องอื่นอย่างที่คุณทั่วไปเข้าใจไม่ (Roy, R., 1823) รอยได้นำหลักเหตุผลนิยม หลักมนุษยนิยม และหลักประโยชน์นิยมแบบตะวันตกเข้าสู่การสร้างความหมายใหม่ในการตีความทางศาสนา ดังนั้น การตีความศาสนาฮินดูของรอยจึงดูเหมือนกับละทิ้งต้นแบบ (throwing Form) มากกว่ายึดต้นแบบ แต่มันได้สร้างความหมายใหม่และเป็นมาตรฐานแก่นักปรัชญารุ่นต่อมา

นักยุทธศาสตร์ทั้งหลายอาจจะถามว่า อะไรคือเครื่องชี้วัดต่อสัมฤทธิ์ผลของกลยุทธ์เหล่านี้ แน่นนอนว่าศาสนาฮินดูได้รับการยอมรับมากขึ้นภายใต้การอธิบายด้วยการสร้างความหมายใหม่ของรอย และมันยังได้แผ่ขยายไปยังปริมณฑลทางจริยศาสตร์อีกด้วย กล่าวคือการตีความพิธีกรรมทางศาสนาหลายอย่างถูกอธิบายใหม่จนเป็นที่ยอมรับแก่คนนอกวัฒนธรรม พิธีสตีซึ่งเป็นภาพแทนของความรุนแรงโหดร้ายทางศาสนาถูกบัญญัติไว้ว่าเป็นสิ่งผิดกฎหมายในปี ค.ศ. 1829 ซึ่งเป็นผลโดยตรงจากความพยายามของรอย

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยุทธศาสตร์ด้านการศึกษา

ราชาราม โมहन รอยเชื่อว่า การศึกษาคือปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (Deopurkar, R.T. , 1964) แต่ในยุคของรอยนี้ยังไม่เปิดโอกาสทางการศึกษา อีกทั้งหลักสูตรและรายวิชายังคงมีศูนย์กลางที่วรรณกรรมเป็นหลัก นั่นคือ ผู้ที่ได้รับการศึกษามีเพียงวรรณกรรมชั้นสูงเท่านั้น ที่สำคัญคือ การศึกษาในยุคนี้เป็นจิตนิยม (ไม่มีปฏิบัตินิยมในความหมายของปรัชญาตะวันตก) รอยได้สร้างบรรทัดฐาน แก่วงการศึกษอินเดียโดย

กลยุทธ์ที่ 1 ไม่ทิ้งความรู้เดิม และให้ยอมรับความรู้ใหม่ คือให้ศึกษาคัมภีร์พระเวท อุปนิษทอย่างจริงจังและลึกซึ้งเพื่อค้นหารากเหง้าทางความคิด วัฒนธรรมของตนเอง ตลอดจนหาข้อบกพร่องต่าง ๆ ทางศาสนาแล้วปรับปรุงแก้ไขสิ่งที่เป็นข้อผิดพลาดนั้นอย่างเช่นที่รอยได้ทำ ขณะเดียวกันก็พร้อมที่จะยอมรับความรู้ใหม่จากตะวันตก ที่สำคัญที่สุดคือการนำหลักการไปสู่ภาคปฏิบัติ (Deopurkar, R.T. , 1964) ความรู้ใหม่จากตะวันตกได้แก่ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ องค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์นี้เป็นพื้นฐานสำคัญที่ทำให้อินเดียก้าวไปสู่แนวคิดปฏิบัตินิยมทางการศึกษา ซึ่งมีผลทำให้การศึกษาของอินเดียเปลี่ยนแปลงไปอย่างสิ้นเชิง

กลยุทธ์ที่ 2 สร้างเอกภาพบนความหลากหลายด้านภาษา เป็นที่ยอมรับว่าอินเดียเป็นประเทศที่อุดมไปด้วยลัทธิทางศาสนาและความหลากหลายทางภาษา แต่อินเดียใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการ ราชาราม โมहन รอยกล่าวไว้ชัดเจนว่า “ระบบการศึกษาภาษาสันสกฤตก็คงจะเป็นระบบที่คำนวณไว้ดีที่สุดในอันจะรักษาประเทศนี้ไว้ในความมั่งคั่งต่อไป” (จางค์ ทองประเสริฐ, 2541) เพราะรอยมีความเชื่อว่า ภาษาอังกฤษจะเป็นสื่อกลางที่ทำให้สามารถเข้าถึงความรู้ทางวิทยาศาสตร์แบบตะวันตก และก้าวข้ามความคับแคบของจารีตดั้งเดิมสู่ความเป็นสากลได้ ซึ่งเป็นวิสัยทัศน์ที่ยาวไกลของราชาราม โมहन รอย ซึ่งส่งผลให้เกิดมีนักคิด นักปรัชญา นักวิทยาศาสตร์ของอินเดียได้รับการยอมรับในเวทีระดับสากลและได้รับรางวัลโนเบลแล้วหลายคน ซึ่งมันได้บ่งชี้โดยนัยว่า ภาษาอังกฤษนั้นเป็นเครื่องมือสำคัญที่นำพาไปสู่ความรู้สากลได้จริง

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยุทธศาสตร์ด้านการเมือง

อินเดียในยุคสมัยของราชาราม โมहन รอยถูกปกครองโดยเจ้าอาณานิคมอังกฤษ ซึ่งในทางการเมืองนั้นได้มีนักต่อสู้ นักคิดได้รวมตัวกันเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมืองพร้อมกับการดำเนินกิจกรรมทางศาสนา ด้วย ขบวนการเคลื่อนไหวทางศาสนา (Religious Movement) จึงมีสถานะเป็นขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม (Social Movement) ในขณะเดียวกัน รอยได้ดำเนินกลยุทธ์โดย (1) การสร้างความเข้าใจ ซึ่งเป็นการสร้างความเข้าใจในหมู่เพื่อนในศาสนาอินเดียเอง โดยใช้พรหมสมาธิเป็นสมาคมเพื่อพบปะพูดคุยและตอบข้อสงสัยทางศาสนา และใช้สนทนาแลกเปลี่ยนความรู้สมัยใหม่กับคนนอกศาสนาด้วยโดยรอยได้ใช้ตำแหน่งดีวาน (Dewan) ทำหน้าที่เป็นตัวแทนคนอินเดียในการติดต่อกับรัฐบาลอังกฤษเพื่อสร้างความเข้าใจในระดับนานาชาติอีกทางหนึ่ง รอยได้เดินทางไปทำหน้าที่ชี้แจง แก้อรรถสัจเกี่ยวกับศาสนาและพิธีสดีต่อรัฐบาลอังกฤษ (2) การสร้างการยอมรับ โดยรอยได้พยายามสร้างความยอมรับให้เกิดขึ้นแก่รัฐบาลอังกฤษ โดยการยกเลิก

จารีตดั้งเดิมหลายอย่างที่ทำให้สังคมฮินดูมองว่าล้าหลังทางวัฒนธรรม เช่น ยกเลิกพิธีสตี การต่อสู้เพื่อให้หญิงม่ายสามารถแต่งงานใหม่ได้ การต่อสู้เพื่อให้บุตรและคนนอกวรรณะได้เรียนหนังสือ เป็นต้น

การดำเนินยุทธศาสตร์ทั้งสองนี้แม้จะทำให้คนในวรรณะสูงไม่ค่อยพอใจ แต่ก็ทำให้รัฐบาลอังกฤษพอใจเป็นอย่างยิ่ง ขณะเดียวกันการเปิดโอกาสในคนในวรรณะต่ำได้มีโอกาสเรียนหนังสือได้เปิดพื้นที่สาธารณะในการสร้างนักคิด นักต่อสู้ทางการเมืองรุ่นใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น การขยายตัวของความคิดที่ถูกรวบรวมโดยราชาราม โมหัน รอย ผ่านพรหมสมาชิได้กระจายตัวเกิดสมาคมต่าง ๆ ขึ้นในอินเดียอย่างมากมาย สมาคมเหล่านี้ได้รวมตัวกันเคลื่อนไหวเพื่อปลดปล่อยอินเดียให้ได้รับเอกราชจากอังกฤษ ซึ่งเป็นมรรคผลในยุคของมหาตมะ คานธี แต่ก็ปฏิเสธไม่ได้ว่าการได้รับเอกราชนั้นเกิดและมีพัฒนาการจากคุณูปการการต่อสู้ของนักต่อสู้รุ่นก่อนด้วย

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ยุทธศาสตร์ด้านสังคม

ปัญหาที่ฝังรากลึกเชิงโครงสร้างทางสังคมของสังคมอินเดีย คือระบบวรรณะ เป็นที่ยอมรับและทราบกันดีว่า วัฒนธรรมที่ยอมรับระบบวรรณะนั้นมีความเชื่อฝังหัว (dogma) อย่างลึกซึ้งว่า การเป็นคนดี – ชั่วในสังคมนั้นดำรงอยู่ภายใต้ระบบวรรณะ หมายความว่า การเกิดในวรรณะชั้นสูงย่อมเป็นความดี ส่วนการเกิดในวรรณะต่ำย่อมเป็นความชั่ว คนที่เกิดในวรรณะพราหมณ์ กษัตริย์และแพศย์จึงเป็นคนดีโดยการเกิดแล้ว ส่วนคนที่เกิดในวรรณะศูทร และ พวกอวรรณะ (ที่เกิดจากการที่พ่อแม่แต่งงานข้ามวรรณะ) นั้นเป็นคนเลวโดยการเกิดเช่นกัน การเกิดเป็นสิ่งที่ได้รับการพิจารณาเป็นเบื้องต้นก่อนมีการกระทำที่จะเกิดขึ้นในภายหลัง ราชาราม โมหัน รอยได้ดำเนินกลยุทธ์สำคัญคือ การตีความหลักการสำคัญทางศาสนาเพราะหลักการทางศาสนานั้นได้กลายเป็นหลักปฏิบัติและมาตรฐานทางสังคมและวัฒนธรรม หลักการที่ว่านี้คือ หลักนิชกามกรรม ศาสนาฮินดูเชื่อว่านิชกามกรรมคือการทำตามหน้าที่ตามระบบวรรณะของตน รอยได้ตีความเพิ่มเติมว่า นอกจากการทำตามหน้าที่แล้ว การทำตามหน้าที่นั้นต้องปราศจากแรงจูงใจต่อรางวัล หรือการดลบันดาลใด ๆ จากพระเจ้า (Sharma, A., 1998) หากผู้ทำประสงค์ต่อผลย่อมไม่เป็นนิชกามกรรม แนวคิดนิชกามกรรมนี้ สำหรับราชาราม โมหัน รอยได้พยายามตีความโดยใช้ปัจเจกภาพ คือพิจารณาจากการกระทำของบุคคลเป็นหลัก ไม่ใช่พิจารณาบนพื้นฐานการเกิดและสังกัดอยู่ในวรรณะตามจารีตดั้งเดิมของสังคมฮินดู การตีความเรื่องนี้ของรอยเป็นอิทธิพลของปรัชญาตะวันตกที่ได้อรรถาธิบายและได้ร่วมแลกเปลี่ยนทัศนะทางศาสนากับเพื่อนในกลุ่มที่เชื่อในความเป็นหนึ่งเดียวของเทพเจ้า (Unitarianism) การตีความบนพื้นฐานปัจเจกภาพนี้ได้เปิดพื้นที่ให้ปัจเจกบุคคลที่สังกัดในวรรณะต่าง ๆ สามารถพัฒนาชีวิตตนเองได้อย่างเต็มความสามารถของพวกเขา ผลผลิตจากแนวคิดนี้ทำให้คนในวรรณะต่ำ ได้แก่ ศูทรและจัณฑาลได้เรียนหนังสือ เช่น ดร. อาร์ บี อัมเบ็ดการ์ (1891-1956) ซึ่งเป็นนักต่อสู้นามอุโฆษคนหนึ่งของอินเดีย โภจเจอร์ล รามัน นารายณ์ (1921-2005) ประธานาธิบดีคนที่ 10 ของอินเดียซึ่งมาจากจัณฑาล และ ราม นาถ โกวินท์ ประธานาธิบดีอินเดียคนที่ 14 ซึ่งก็มาจากจัณฑาลด้วยเช่นกัน เป็นต้น รวมถึงคนอื่น ๆ อีกมหาศาลที่ได้รับโอกาส เหนือสิ่งอื่นใดคือการวางรากฐานทางการศึกษาและสังคมเช่นนี้ได้เปิดพื้นที่สำหรับคนในวรรณะต่ำอย่างแท้จริง

นอกจากนั้น ราชาราม โมहन รอย ได้ใช้หลักเหตุผลนิยมและมนุษยนิยมในปรัชญาตะวันตกเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการตีความเพื่อแก้ปัญหาเชิงโครงสร้างสังคม รอยอธิบายว่า การตีความหลักการใด ๆ นั้นต้องใช้เหตุผลสาธารณะหรือเหตุผลพลธรรมดาในการตีความเพราะเหตุผลพิเศษถูกสร้างขึ้นเพื่อกลุ่มคนกลุ่มหนึ่งเป็นการเฉพาะ วรรณะเกิดขึ้นด้วยเหตุผลพิเศษ คือ เป็นเหตุผลของศาสนาอันดุษ้อมเฉพาะต่อคนฮินดู รอยได้ย้ำถึงความสำคัญของการใช้เหตุผลธรรมดาในการพิจารณาว่า “การสืบสาวเรื่องราวเส้นลึบต่างๆ ทางศาสนา เหตุผลธรรมดาจะช่วยยังยั้งการเชื่อความจริงทางศาสนาที่มีศรัทธาเป็นเครื่องนำทาง เหตุการณ์และศรัทธาทางศาสนา นั้น เมื่อศาสนิกชนใช้แต่ศรัทธา ไม่ใช่เหตุผลก็จะไม่สืบสาวไปถึงต้นตอของพิธีกรรมที่น่ารังเกียจเหล่านั้นได้” (Pankratz, N.J., 1975) นี่คือนิยามของทฤษฎีที่ 2 ที่รอยได้ใช้ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ด้านศาสนาและสังคมจนทำให้เกิดการปฏิรูปสังคมครั้งใหญ่ ดังนั้นเมื่อเราพิจารณาแนวคิดและจุดยืนของรอยจะพบว่า ปัญหาเชิงระบบได้ถูกแก้ไขแล้วด้วยการอธิบายของรอย

การวางยุทธศาสตร์เหล่านี้ของราชาราม โมहन รอย มีเป้าหมายคือ (1) สร้างศาสนาให้เป็นสากล ทั้งนี้เพราะรอยได้เห็นภาพของพหุเทวนิยมของฮินดูที่สร้างความแตกแยกทางศาสนา ขณะที่รอยได้ศึกษาพบว่าแท้จริงแล้วทุกศาสนายึดสัจภาวะสูงสุดอันเดียวกันและศาสนามีหน้าที่สร้างเอกภาพแก่มวลมนุษย์ (2) สร้างมนุษยให้เท่าเทียมกันอย่างสากล ไม่มีผู้ใดต้องดำรงอยู่อย่างไม่เท่าเทียม โดยเฉพาะแล้วคนฮินดูต้องไม่ถูกกดขี่ด้วยระบบวรรณะ (3) สร้างอรรถประโยชน์แบบสากลแก่มนุษย์ ให้มนุษย์ทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้ทรัพยากรได้อย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งอรรถประโยชน์แบบสากลนี้เป็นพื้นฐานของการมีเอกภาพทางสังคม (4) สร้างสังคมแห่งเหตุผล สังคมแห่งเหตุผลต้องพัฒนาการพื้นฐานบนการสร้างรากฐานทางการศึกษาที่ยึดโยงกับหลักเหตุผล การรู้และเข้าใจหลักเหตุผลที่รอยเพิ่มในหลักสูตรคือความรู้ทางวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ที่เน้นปฏิบัตินิยม (ปัญญาเสนาเวียง และวิชัย วัชรเวคะวิชญ์, 2565)

ราชาราม โมहन รอย
กับยุทธศาสตร์การ
สร้างความเป็น
สมัยใหม่แก่อินเดีย

- ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยุทธศาสตร์ด้านศาสนาและความเชื่อ
- ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยุทธศาสตร์ด้านการศึกษา
- ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยุทธศาสตร์ด้านการเมือง
- ยุทธศาสตร์ที่ 4 ยุทธศาสตร์ด้านสังคม

ส่องอดีตสู่ความล้ำสมัยของอินเดียในปัจจุบัน

ภาพตัวแทนของประเทศอินเดียทั้งในอดีตและปัจจุบันที่ปรากฏแก่สายตาคนส่วนใหญ่มักเป็นภาพของความคร่ำครึโบราณ ด้อยพัฒนา และล้าหลัง แต่หากพิจารณาให้ลึกจะพบว่า ในอดีตนั้นอินเดียคือแหล่งอารยธรรมใหญ่ที่สำคัญของโลกเพราะในอินเดียเต็มไปด้วยศาสนา นักคิดที่ทรงอิทธิพลต่อโลกมากมาย อินเดียเป็นประเทศที่มีอารยธรรมก่อนที่หลายประเทศในโลกจะสร้างวัฒนธรรมของตนเองได้ หลายประเทศหยิบยืมวัฒนธรรมไปจากอินเดีย พุทธศาสนาเองก็มีวิวัฒนาการบนพื้นฐานปรัชญาฮินดูในอินเดีย การกล่าวหาว่า ที่ได้ที่พุทธศาสนาไปถึงก็คือคุณูปการอันหนึ่งที่เจริญงอกงามจากวัฒนธรรมฮินดูก็ไม่ใช่สิ่งผิด และหากเรายอมรับข้อความข้างต้นก็ยิ่งมีความจำเป็นต้องศึกษาปรัชญา แนวคิดที่เป็นรากเหง้าทางวัฒนธรรมของอินเดียอย่างถ่องแท้ เพื่อเป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจสังคมที่อารยธรรมฮินดูแผ่ขยายอิทธิพลไปถึง และหากไม่เป็นการกล่าวเกินจริง (over claim) ผู้ที่สนใจประวัติศาสตร์ไทย และอุษาคเนย์ต้องศึกษาปรัชญาและแนวคิดฮินดูให้ถ่องแท้ด้วยเช่นกัน เพราะรากเหง้าของอุษาคเนย์มาจากรากเหง้าของศาสนาพราหมณ์และศาสนาพุทธซึ่งมีต้นกำเนิดจากปรัชญาฮินดูนั่นเอง

อินเดียในปัจจุบันได้พัฒนาไปทุกด้านโดยเฉพาะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจนได้รับการขนานนามว่าเป็น Silicon Valley of Asia กล่าวคือ อินเดียได้กลายเป็นศูนย์กลางความเจริญด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งเอเชียแล้ว สิ่งที่ยืนยันว่าคนอินเดียได้รับการยอมรับระดับสากลก็คือ ผู้บริหารระดับ CEO ของบริษัทชั้นนำด้านไอทียักษ์ใหญ่ในสหรัฐอเมริกา เช่น Google, Microsoft, Adobe Inc, IBM เป็นต้น ล้วนมี CEO เป็นชาวอินเดีย คือ Sundar Pichai เป็น CEO ของ Google, Satya Nadella เป็น CEO ของ Microsoft, Shantanu Narayen เป็น CEO ของ Adobe Inc, Arvind Krishna เป็น CEO ของ IBM, Parag Agrawal เป็น CEO ของ Twitter และ Sandeep Matharani เป็น CEO ของ WeWork ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมานี้เป็นคนสัญชาติอินเดีย นี่เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ว่า สังคมโลกให้การยอมรับทรัพยากรบุคคลจากอินเดียที่ได้ปรับตัวไปสู่ความเป็นสมัยใหม่อย่างไร

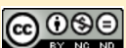
มีเพียงสิ่งเดียวที่ไม่เคยเปลี่ยนแปลงในสังคมอินเดีย นั่นก็คือระบบวรรณะ แม้โลกจะหมุนเปลี่ยนไปอย่างไร แม้ว่าอินเดียจะมีระบบกฎหมายที่ให้สิทธิความเท่าเทียมกับมนุษย์ทุกคน แต่ในทางพฤตินัยนั้นระบบวรรณะก็ยังดำรงอยู่ในอินเดียอย่างเคร่งครัด ซึ่งการดำรงอยู่ของวรรณะเป็นปัจจัยอันหนึ่งที่ทำให้อินเดียพัฒนาได้ช้ากว่าที่ควรจะเป็น ขณะเดียวกันการอพยพของชนฮินดูเพื่อออกจากระบบวรรณะในอินเดียไปสู่ทุกภูมิภาคของโลกได้นำพาบุคคลและวิถีคิดแบบฮินดูไปสู่ที่นั่นด้วย ที่สำคัญคนเหล่านั้นสามารถพัฒนาศักยภาพตนเองได้ ทรานส์ฟอร์มที่พวกเขาจะทำได้ และได้นำความรู้ต่าง ๆ ที่ได้จากการเรียนรู้ สังคมกลับมาพัฒนาอินเดียให้กลับสู่การเป็นศูนย์กลางความรู้และอารยธรรมชั้นนำของโลกต่อไป

บทสรุป

ราชาราม โมहन รอยเกิดและมีชีวิตอยู่ในช่วงเวลาหัวเลี้ยวหัวต่อของอินเดีย คือการฟื้นฟูศิลปวิทยาในยุคมืดไปสู่ความเป็นสมัยใหม่ ยุคมืดในอินเดียมีปัญหาทางจริยศาสตร์ที่มีพื้นฐานจากระบบวรรณะ ในสายตาของคนนอกวัฒนธรรมแล้วระบบวรรณะเป็นภาพแทนของความไม่เท่าเทียมและการกดขี่เพื่อนมนุษย์ รอยในฐานะบิดาแห่งอินเดียสมัยใหม่ ผู้ซึ่งศึกษาหลักการทางศาสนา หลักปรัชญาทั้งตะวันตกและตะวันออกอย่างลึกซึ้งจึงได้เริ่มวางรากฐานทางความเชื่อ การศึกษา สังคมและการเมืองแก่สังคมอินเดีย โดยความเชื่อทางศาสนานั้นรอยได้สร้างความหมายใหม่โดยตีความหลักการทางศาสนาก่อให้เกิดปัญหาโดยรอยได้ตั้งอาตมียสภาเป็นกระบอกเสียงในการสื่อสารทางศาสนา สังคมและการเมือง เพื่อแลกเปลี่ยนทำความเข้าใจให้เกิดความยอมรับทั้งต่อคนอินเดียเองและต่อคนนอกศาสนา และแม้แต่ด้านปรัชญาความคิดที่มาจากตะวันตกซึ่งเป็นประโยชน์ต่อมวลมนุษย (และแม้จะสิ้นคลอนระบบวรรณะอย่างมากก็ตาม) รอยก็ไม่ได้รังเกียจที่จะนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์แก่คนอินเดีย เช่น หลักมนุษยนิยม หลักประโยชน์นิยม หลักเสรีภาพของปัจเจกซึ่งเป็นมนต์หลักในการแก้ปัญหาระบบวรรณะ เป็นต้น รอยได้วางรากฐานทางสังคมผ่านยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ยุทธศาสตร์ด้านการศึกษานั้น แม้ว่าคนนอกวัฒนธรรมจะมองว่าการศึกษาอินเดียยังล้าหลัง แต่รอยก็ไม่ทิ้งความรู้อย่างเต็มที่ และรอยได้เน้นให้คนอินเดียพยายามทำความเข้าใจหลักการเหล่านั้นอย่างลึกซึ้งเพราะมันคือรากเหง้าทางวัฒนธรรม ขณะเดียวกันก็ยอมรับความรู้สมัยใหม่จากตะวันตก โดยเฉพาะความรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ ซึ่งรอยเชื่อว่าภาษาอังกฤษเป็นกุญแจสำคัญที่ทำให้ก้าวข้ามความคับแคบและนำผู้ศึกษาไปสู่ความรู้ใหม่ ๆ นั้นได้ รอยจึงใช้ทุนส่วนตัวในการตั้งโรงเรียนเพื่อสอนภาษาอังกฤษโดยให้เพื่อนที่เป็นบาทหลวงและมิชชันนารีเป็นครูสอนในช่วงแรก จนมีการนำภาษาอังกฤษเข้าไปส่วนหนึ่งของหลักสูตร เพิ่มรายวิชาที่เป็นภาคปฏิบัติในหลักสูตรทำให้การเรียนเปลี่ยนจากจิตนิยมสุดโต่งเป็นปฏิบัตินิยมอันเป็นอิทธิพลจากแนวคิดแบบปฏิรูปนิยมที่กำลังแผ่ขยายในสังคมตะวันตก สวนทางกับวิธีการเรียนของจารีตดั้งเดิมอินเดียที่มีศูนย์กลางที่พระเวท ยุทธศาสตร์ด้านการศึกษานี้เป็นยุทธศาสตร์สำคัญที่ขับเคลื่อนให้ยุทธศาสตร์ด้านสังคมและการเมืองเปลี่ยนแปลงไป เพราะการศึกษาคือปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การวางรากฐานทางการศึกษาของรอยมีส่วนช่วยให้การศึกษาของอินเดียก้าวข้ามจารีตดั้งเดิมไปสู่ความทันสมัยและทำให้คนทั่วโลกประจักษ์ในศักยภาพของวัฒนธรรมอินเดียและคนอินเดีย นี่คือการกุศโลบายของรอยต่อคนอินเดีย

[809]

Citation:

วารัฐ สัจวงศ์, แคนวิชัย สายรักษา, ประสาทพร สิกงพลี และปัญญา เสนาเวียง และสมใจ จอมหงษ์. (2566). ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นสมัยใหม่แก่สังคมอินเดียของราชาราม โมहन รอย. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (5), 799-810

Sangwong, W., Sairaksa, D., Sikongplee, P., Senawiang, P., & Jomhong, S. (2023). The Strategies for Marking of Modernization to Indian Society of RajaRam

Mohun Roy. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (5), 799-810; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2023.281>

เอกสารอ้างอิง

- จำนงค์ ทองประเสริฐ, แพล. (2541). *บ่อเกิดลัทธิประเพณีอินเดียเล่ม 2 ภาค 5-6*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- ปรีชา ช้างขวัญยืน. (2529). *ระบบปรัชญาการเมืองในมานวธรรมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: พนอศิริเพลส.
- ปรีชา ช้างขวัญยืน. (2524). *การใช้เหตุผล*. กรุงเทพฯ : วิชาการ.
- ปัญญา เสนาเวียง และ วิชัย วัชรเวคะวิชญ์. (2565).วิธีการการตีความทางปรัชญาตามแนวศาสตร์การตีความของราชาราม โมहन รอย. *วารสารปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 7 (1), 42-61.
- ปัญญา เสนาเวียง. (2560ก). การประยุกต์ใช้จริยศาสตร์ประโยชน์นิยม เพื่อปฏิรูปสังคมอินเดียของราชาราม โมहन รอย. *วารสารวิถีสังคมมนุษย์*. 5 (2), 236-251.
- ปัญญา เสนาเวียง. (2560ข). ญาณวิทยาของราชาราม โมहन รอย. *วารสารปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 2 (2), 1-25.
- วิสุทธ์ บุญกุล. (2520). *วิสุทธินิพนธ์*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์
- สุนทร ณ รังษี. (2545). *ปรัชญาอินเดีย: ประวัติและลัทธิ*. พิมพ์ครั้งที่ 3, กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- Deopurkar, R.T. (1964). *The Evolution of the Philosophy Education in Modern India*. A Thesis for the degree of Doctor of Philosophy Submitted to the Maharaja Sayajirao University of Baroda
- Ghose, C.J. (1901). *The English Works of Raja Ram Mohun Roy*. Calcutta: Kuntaline Press.
- Pankratz, N.J. (1975). *The Religious Thought of RajaRoy, R*. Fulfillment of the Requirements for the Degree Doctor of Philosophy. McMaster University.
- Roy, R. (1823). *The Precept of Jesus*. London: Unitarian Society.
- Sarkar, C.H. (1914). *The Life and Letters of RajaRam Mohun Roy*. 2nd. Calcutta: India.
- Schouten, P.J. (2008). *Jesus as Guru*. Rodopi Amsterdam: Netherlands.
- Seal, B. (1949). *Tuhfat-ul-muwahhidin (A Gift of Mono-theism)*. Calcutta. Cotton Press.
- Sharmar, A., (1998). *The Concept of Universal Religion in Modern Hindu Thought*. United Kingdom: Palgrave Macmillan.